

**Jaarverslaggeving 2017
van GRID N.V.
te Scheemda**

INHOUDSOPGAVE**Pagina****ACCOUNTANTSRAPPORT**

1	Opdracht	2
2	Resultaat	3

JAARREKENING

1	Balans per 31 december 2017	5
2	Winst-en-verliesrekening over 2017	7
3	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	8
4	Toelichting op de balans per 31 december 2017	10
5	Toelichting op de winst-en-verliesrekening over 2017	17

OVERIGE GEGEVENS

1	Statutaire regeling winstbestemming	21
2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	22

ACCOUNTANTSRAPPORT

Aan het bestuur van
GRID N.V.
Brugstraat 2
9679 BR Scheemda

Groningen, 11 april 2018

Kenmerk: 1746/MB/JB

AKSOS Assurance B.V.

Van Elmpststraat 16.14
9723 ZL Groningen

Postbus 1121
9701 BC Groningen

T (050) 317 11 40
F (050) 317 11 41
E info@aksos.nl
I www.aksos.nl

Geachte directie,

Hierbij brengen wij verslag uit over boekjaar 2017 met betrekking tot uw naamloze vennootschap.

1 OPDRACHT

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2017 van uw naamloze vennootschap, waarin begrepen de balans met tellingen van € 2.191.244 en de winst-en-verliesrekening sluitende met een negatief resultaat na belastingen van € 6.396, gecontroleerd.

Voor de controleverklaring verwijzen wij u naar het hoofdstuk "Overige gegevens" op pagina 21 van dit rapport.

2 RESULTAAT

2.1 Vergelijkend overzicht

Het resultaat voor belastingen over 2017 bedraagt negatief € 6.396 tegenover € 84.697 over 2016. De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	2017		2016		Vershil
	€	%	€	%	€
Netto-omzet	3.084.193	100,0	3.030.086	100,0	54.107
Kostprijs van de omzet	732.778	23,8	929.032	30,7	-196.254
Bruto-omzetresultaat	2.351.415	76,2	2.101.054	69,3	250.361
Kosten					
Personeelskosten	1.693.348	54,9	1.517.004	50,1	176.344
Afschrijvingen	532.464	17,3	374.168	12,4	158.296
Huisvestingskosten	26.653	0,9	27.000	0,9	-347
Kantoorkosten	37.914	1,2	46.438	1,5	-8.524
Verkoopkosten	792	-	404	-	388
Algemene kosten	57.103	1,8	39.103	1,2	18.000
	2.348.274	76,1	2.004.117	66,1	344.157
Bedrijfsresultaat	3.141	0,1	96.937	3,2	-93.796
Financiële baten en lasten	-9.537	-0,3	-12.240	-0,4	2.703
Resultaat	-6.396	-0,2	84.697	2,8	-91.093

Tot het verstrekken van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
AKSOS Assurance B.V.
namens deze

w.g. drs. M. Bruinsma RA

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(na resultaatbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa (1)				
Concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom		354.378		391.823
Materiële vaste activa (2)				
Inventaris		1.098.384		641.067
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen (3)				
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	14.707		-	
Overige vorderingen en overlopende activa	162.295		70.859	
		177.002		70.859
Liquide middelen (4)		561.480		1.099.674
		2.191.244		2.203.423

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN	(5)			
Geplaatst kapitaal	45.000		45.000	
Agio	968.800		968.800	
Overige reserves	216.610		223.006	
		1.230.410		1.236.806
LANGLOPENDE SCHULDEN	(6)			
Schulden aan aandeelhouders		-		99.620
KORTLOPENDE SCHULDEN	(7)			
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	99.620		99.619	
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	409.655		276.827	
Schulden aan aandeelhouders	139.009		159.621	
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	85.883		119.364	
Overlopende passiva	226.667		211.566	
		960.834		866.997
		2.191.244		2.203.423

2 WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2017

		2017		2016	
		€	€	€	€
Netto-omzet	(8)	3.084.193		3.030.086	
Kostprijs van de omzet	(9)	732.778		929.032	
Bruto-omzetresultaat			2.351.415		2.101.054
Kosten					
Personeelskosten	(10)	1.693.348		1.517.004	
Afschrijvingen	(11)	532.464		374.168	
Overige bedrijfskosten	(12)	122.462		112.945	
			2.348.274		2.004.117
Bedrijfsresultaat			3.141		96.937
Financiële baten en lasten	(13)		-9.537		-12.240
			-		-
Resultaat			-6.396		84.697

3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Op de rechtspersoon is van toepassing het jaarrekeningregime voor kleine rechtspersonen als bedoeld in artikel 2: 396 BW.

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en gebaseerd op historische kosten.

Opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Kosten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Activiteiten

De activiteiten van GRID N.V., statutair gevestigd te Scheemda, bestaan voornamelijk uit het verlenen van ICT-diensten aan enkel haar aandeelhouders, het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Vestigingsadres

GRID N.V. (geregistreerd onder KvK-nummer 60037385) is feitelijk gevestigd op Brugstraat 2 te Scheemda.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa en de passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen.

Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Kostprijs van de omzet

De kostprijs van de omzet omvat de kostprijs van de verkochte en geleverde goederen, bestaande uit het directe materiaalverbruik, de directe loon- en machinekosten en de overige directe en indirecte kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

	Concessies , vergun- ningen en rechten van intellectuele eigendom
	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>	
Verkrijgingsprijs	483.449
Cumulatieve afschrijvingen en overige waardeverminderingen	-91.626
	391.823
<i>Mutaties</i>	
Investeringsen	67.922
Afschrijvingen	-105.367
	-37.445
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>	
Verkrijgingsprijs	551.371
Cumulatieve afschrijvingen en overige waardeverminderingen	-196.993
	354.378
<i>Afschrijvingspercentages</i>	%
Concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	33,3

2. Materiële vaste activa

	Inventaris
	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>	
Aanschaffingswaarde	1.421.412
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-780.345
	<u>641.067</u>
<i>Mutaties</i>	
Investerings	885.210
Desinvesteringen	-1.305
Afschrijvingen	-426.588
	<u>457.317</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>	
Aanschaffingswaarde	2.305.317
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-1.206.933
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>1.098.384</u>
<i>Afschrijvingspercentages</i>	
	%
Inventaris	20 - 33,3

VLOTTENDE ACTIVA

3. Vorderingen

	31 december 2017	31 december 2016
	€	€
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	14.707	-
	14.707	-
Overige vorderingen en overlopende activa		
Overlopende activa		
Rente	40	1.580
Vooruitbetaalde bedragen	162.255	69.177
Nog te ontvangen bedragen	-	102
	162.295	70.859
4. Liquide middelen		
Banken	561.436	1.099.504
Kas	44	170
	561.480	1.099.674

PASSIVA

5. Eigen vermogen

	31 december 2017	31 december 2016
	€	€
Geplaatst kapitaal		
45.000 gewone aandelen nominaal € 1,00	45.000	45.000
	45.000	45.000

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 225.000 bestaande uit 225.000 aandelen van elk nominaal € 1,00. Hiervan zijn bij oprichting 45.000 gewone aandelen geplaatst en volgestort.

	2017	2016
	€	€
Agio		
Stand per 1 januari	968.800	968.800
Mutatie	-	-
Stand per 31 december	968.800	968.800
	968.800	968.800

Overige reserves

Stand per 1 januari	223.006	138.307
Resultaatbestemming boekjaar	-6.396	84.699
Stand per 31 december	216.610	223.006
	216.610	223.006

6. Langlopende schulden

	31 december 2017	31 december 2016
	€	€
Schulden aan aandeelhouders		
Lening Gemeente Bellingwedde	-	20.388
Lening De Kompanije	-	79.232
	-	99.620
	-	99.620
	2017	2016
	€	€
<i>Lening Gemeente Bellingwedde</i>		
Stand per 1 januari	40.774	61.160
Aflossing	-20.386	-20.386
	20.388	40.774
Stand per 31 december	20.388	40.774
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-20.388	-20.386
	-	20.388
Langlopend deel per 31 december	-	20.388

Over de schuld wordt 4,50% rente berekend. Aflossing zal in 5 gelijke termijnen plaatsvinden. Ten aanzien van de lening zijn geen zekerheden gesteld.

Lening De Kompanije

Stand per 1 januari	158.465	237.698
Aflossing	-79.233	-79.233
	79.232	158.465
Stand per 31 december	79.232	158.465
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-79.232	-79.233
	-	79.232
Langlopend deel per 31 december	-	79.232

Over de schuld wordt 4,50% rente berekend. Aflossing zal in 5 gelijke termijnen plaatsvinden. Ten aanzien van de lening zijn geen zekerheden gesteld.

7. Kortlopende schulden

	31 december 2017	31 december 2016
	€	€
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden		
Schulden aan aandeelhouders	99.620	99.619
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	409.655	276.827
Schulden aan aandeelhouders		
Rekening-courant De Kompanije	96.491	110.659
Rekening-courant Gemeente Bellingwedde	8.081	9.421
Rekening-courant Gemeente Oldambt	34.437	39.541
	139.009	159.621
Over de schulden wordt geen rente berekend. Verplichtingen betreffen afrekeningen van het boekjaar in verband met niet afgenomen dienstverlening door participanten van GRID N.V.		
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	-	60.185
Loonheffing	85.883	59.179
	85.883	119.364
Overige schulden en overlopende passiva		
Overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld	-	73.954
Accountantskosten	14.459	14.886
Rente- en bankkosten	1.886	-
Nog te betalen bedragen	210.322	122.726
	226.667	211.566

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Meerjarige financiële verplichtingen

Huurverplichtingen onroerende zaken

Door GRID N.V. zijn financiële verplichtingen aangegaan terzake van huur van bedrijfsruimte (€ 27.000 per jaar).

5 TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2017

	2017	2016
	€	€
8. Netto-omzet		
Bijdragen aandeelhouders	3.084.193	3.030.086
	3.084.193	3.030.086
9. Kostprijs van de omzet		
Kosten projecten	732.778	929.032
	732.778	929.032
10. Personeelskosten		
Lonen en salarissen	1.000.343	1.089.065
Sociale lasten	164.965	168.352
Pensioenlasten	144.696	124.164
Overige personeelskosten	383.344	135.423
	1.693.348	1.517.004
<i>Lonen en salarissen</i>		
Bruto lonen	1.000.343	1.089.065
	1.000.343	1.089.065
<i>Sociale lasten</i>		
Bedrijfsvereniging	164.965	168.352
	164.965	168.352
<i>Pensioenlasten</i>		
Pensioenlasten	144.696	124.164
	144.696	124.164
<i>Overige personeelskosten</i>		
Externe inhuur	329.918	91.275
Reis- en verblijfkosten	10.504	10.282
Onkostenvergoedingen	6.428	2.853
Opleidingskosten	14.469	8.988
Kosten HRM en salarisadministratie	7.025	7.025
Vergoeding RvC	15.000	15.000
	383.344	135.423

Personeelsleden

Bij de vennootschap waren in 2017 gemiddeld 20 personeelsleden werkzaam, berekend op fulltimebasis (2016: 20).

	2017	2016
	€	€
11. Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	105.367	63.985
Materiële vaste activa	426.588	309.366
Resultaat verkoop materiële vaste activa	509	817
	532.464	374.168
<i>Afschrijvingen immateriële vaste activa</i>		
Concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	105.367	63.985
<i>Afschrijvingen materiële vaste activa</i>		
Inventaris	426.588	309.366
Resultaat verkoop materiële vaste activa	509	817
	427.097	310.183
12. Overige bedrijfskosten		
Huisvestingskosten	26.653	27.000
Kantoorkosten	37.914	46.438
Verkoopkosten	792	404
Algemene kosten	57.103	39.103
	122.462	112.945
<i>Huisvestingskosten</i>		
Huur onroerende zaak	26.653	27.000
<i>Kantoorkosten</i>		
Kantoorbenodigdheden	340	2.833
Onderhoud inventaris	540	126
Automatiseringskosten	17.592	25.145
Telefoon	10.236	10.564
Verzekeringen	9.206	7.770
	37.914	46.438
<i>Verkoopkosten</i>		
Representatiekosten	792	404
<i>Algemene kosten</i>		
Accountantskosten	16.505	16.136
Advieskosten	35.713	18.324
Overige algemene kosten	4.885	4.643
	57.103	39.103

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
13. Financiële baten en lasten		
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	40	1.580
Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>-9.577</u>	<u>-13.820</u>
	<u>-9.537</u>	<u>-12.240</u>
<i>Rentebaten en soortgelijke opbrengsten</i>		
Rente banken	<u>40</u>	<u>1.580</u>
<i>Rentelasten en soortgelijke kosten</i>		
Rente en kosten banken	611	372
Rente lening Gemeente Bellingwedde	1.835	2.752
Rente lening De Kompanije	<u>7.131</u>	<u>10.696</u>
	<u>9.577</u>	<u>13.820</u>

Ondertekening van de jaarrekening

Scheemda, 11 april 2018

A. Setz

OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

1 Statutaire regeling winstbestemming

Op grond van artikel 20 van de statuten staat het verlies ter beschikking van de Algemene Vergadering.

1. De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering.
2. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
3. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
4. Bij de berekening van de winstverdeling tellen de aandelen die de vennootschap in haar eigen kapitaal houdt niet mede, tenzij deze aandelen belast zijn met een vruchtgebruik of pandrecht of daarvan certificaten zijn uitgegeven ten gevolge waarvan het winstrecht toekomt aan de vruchtgebruiker, de pandhouder of de houder van die certificaten.
5. Certificaten die de vennootschap houdt of waarop de vennootschap een beperkt recht heeft op grond waarvan zij gerechtigd is tot de winstuitkering, tellen bij de berekening van de winstverdeling eveneens niet mee.
6. De vennootschap mag tussentijds slechts uitkeringen doen, indien aan het vereiste van lid 2 is voldaan volgens een tussentijdse vermogensopstelling. Deze heeft betrekking op de stand van het vermogen op ten vroegste de eerste dag van de derde maand voor de maand waarin het besluit tot uitkering bekend wordt gemaakt. Zij wordt opgemaakt met inachtneming van in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde waarderingsmethoden. In de vermogensopstelling worden de krachtens de wet of de statuten te reserveren bedragen opgenomen. Zij wordt ondertekend door de bestuurders. Ontbreekt de handtekening van een of meer hunner, dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gemaakt. De vennootschap legt de vermogensopstelling ten kantore van het handelsregister neer binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekend gemaakt.

2 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van GRID N.V. statutair gevestigd te Scheemda

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2017 van GRID N.V. te Scheemda gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van GRID N.V. per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de winst-en-verliesrekening over 2017;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van GRID N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 11 april 2018

AKSOS Assurance B.V.

w.g. drs. M. Bruinsma RA